

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 178a/2018

privind controlul constituționalității Legii nr. 203 din 4 octombrie 2018
pentru modificarea articolului 111 din Codul muncii,
adoptat prin Legea nr. 154 din 28 martie 2003

CHIȘINĂU

29 noiembrie 2018

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII PRIVIND CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGII NR. 203 DIN 4 OCTOMBRIE 2018 PENTRU
MODIFICAREA ARTICOLULUI 111 DIN CODUL MUNCII

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 26 noiembrie 2018
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Pe 26 noiembrie 2018, Președintele Republicii Moldova, dl Igor Dodon, i-a adresat Curții Constituționale o sesizare prin care solicită controlul constituționalității Legii nr. 203 din 4 octombrie 2018 pentru modificarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii.

A. Motivele sesizării

2. Pe 28 aprilie 2017, Parlamentul a adoptat Legea nr. 75 pentru modificarea și completarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii și a trimis-o spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.

3. Președintele Republicii Moldova a manifestat obiecții referitoare la Legea nr. 75 pentru modificarea și completarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii și a trimis-o la Parlament spre reexaminare.

4. Pe 4 octombrie 2018, Parlamentul, menținând redacția anterioară a textului Legii nr. 75 din 28 aprilie 2017, a adoptat Legea nr. 203 pentru modificarea articolului 111 din Codul muncii, completând articolul 111 alin. (1) cu următorul text: „g¹) Ziua Europei”.

5. Pe 12 noiembrie 2018, Parlamentul a trimis Legea nr. 203 din 4 octombrie 2018 pentru modificarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.

6. Președintele Republicii Moldova consideră că Legea nr. 203 din 4 octombrie 2018 pentru modificarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii contravine articolelor 2, 10, 31 și 32 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII PRIVIND CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGII NR. 203 DIN 4 OCTOMBRIE 2018 PENTRU
MODIFICAREA ARTICOLULUI 111 DIN CODUL MUNCII

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 10

Unitatea poporului și dreptul la identitate

„(1) Statul are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova. Republica Moldova este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi.

(2) Statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.”

Articolul 31

Libertatea conștiinței

„(1) Libertatea conștiinței este garantată. Ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(2) Culele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(3) În relațiile dintre culele religioase sînt interzise orice manifestări de învrăjbire.

(4) Culele religioase sînt autonome, separate de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în aziluri și în orfeline.”

Articolul 32

Libertatea opiniei și a exprimării

„(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sunt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

8. În motivarea sesizării, autorul menționează că prevederile legii contestate, care instituie în Codul muncii o zi de sărbătoare nelucrătoare în legătură cu oficializarea Zilei Europei, sunt contrare articolelor 2, 10,

31 și 32 din Constituție, deoarece nu reflectă voința poporului și limitează în mod arbitrar suveranitatea națională. Acest fapt presupune că legislatorul trebuie să aibă în vedere în procesul adoptării deciziilor voința poporului.

9. De asemenea, autorul sesizării consideră că prin introducerea noilor modificări în Codul muncii are loc o ingerință în identitatea culturală a națiunii.

B. Aprecierea Curții

10. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 203 din 4 octombrie 2018, ține de competența Curții Constituționale.

11. De asemenea, articolele 25 lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale îi conferă Președintelui Republicii Moldova prerogativa sesizării Curții Constituționale.

12. Curtea menționează că obiectul sesizării îl constituie Legea nr. 203 din 4 octombrie 2018, care prevede modificarea articolului 111 alin. (1) din Codul muncii și completarea acestuia cu următorul text: „g¹) Ziua Europei”.

13. Autorul sesizării pretinde că legea contestată este contrară articolelor 2, 10, 31 și 32 din Constituție.

14. Curtea observă că autorul sesizării ridică problema instituirii unei zile de sărbătoare nelucrătoare în Codul muncii, în legătură cu oficializarea Zilei Europei.

15. Examinând sesizarea, Curtea menționează că autorul acesteia nu a motivat raportul de contrariedade dintre articolele 2, 10, 31 și 32 din Constituție și legea contestată. Curtea subliniază că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate. Curtea reține că, prin prisma articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își bazează cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate.

16. Cu privire la argumentul autorului sesizării referitor la limitarea suveranității naționale, deoarece prevederile instituite în Codul muncii nu reflectă voința poporului, Curtea reține următoarele.

17. Potrivit articolului 2 alin. (1) din Constituție, suveranitatea națională îi aparține poporului Republicii Moldova, pe care acesta o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

18. Curtea relevă că Constituția combină regimul juridic al democrației reprezentative, care presupune delegarea exercițiului

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII PRIVIND CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGII NR. 203 DIN 4 OCTOMBRIE 2018 PENTRU
MODIFICAREA ARTICOLULUI 111 DIN CODUL MUNCII

suveranității unui organ reprezentativ suprem – Parlamentul, cu manifestarea directă a puterii de stat de către popor prin referendum – democrația directă.

19. Articolele 60 alin. (1) și 61 alin. (1) din Constituție stabilesc că Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

20. Astfel, având în vedere sistemul democrației reprezentative existent în Republica Moldova, Parlamentul este suveran să-și exercite atribuțiile potrivit prevederilor constituționale și să legifereze pentru a asigura ordinea juridică necesară.

21. În acest context, Curtea relevă că, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. j) din Constituție, Parlamentul are competența de a reglementa regimul general privind raporturile de muncă.

22. Curtea consideră că criticile formulate în sesizare referitoare la afectarea dreptului la identitatea culturală nu sunt însoțite de argumente, deoarece instituirea prevederilor contestate nu împiedică și nu limitează dreptul persoanelor de a se bucura în continuare de cultura lor și de a-și păstra tradițiile și obiceiurile.

23. Mai mult, Curtea reține că articolul 111 din Codul muncii este completat cu o zi de sărbătoare nelucrătoare, fără a fi abrogate alte dispoziții din acest articol, care sunt instituite în legătură cu păstrarea unor tradiții și obiceiuri.

24. Cu privire la pretinsa încălcare a prevederilor constituționale ale articolului 31, care garantează libertatea conștiinței, și ale articolului 32, care garantează libertatea opiniei și exprimării, Curtea constată că autorul sesizării nu a motivat incidența dispozițiilor constituționale asupra prevederilor contestate.

25. Curtea menționează că libertatea conștiinței și libertatea de exprimare fac posibilă exteriorizarea în public prin orice mijloace a convingerilor, concepțiilor, credințelor religioase, a gândurilor și a opiniilor. În acest context, Curtea notează că prevederile contestate au scopul de a institui o zi de sărbătoare nelucrătoare în Codul muncii, care nu implică nicio interdicție și nu restrânge libertatea cetățeanului de a-și manifesta convingerile și de a-și exprima gândurile și opiniile.

26. Așadar, având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea este vădit nefondată.

Din aceste motive, în baza articolelor 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea Președintelui Republicii Moldova, dl Igor Dodon, privind controlul constituționalității Legii

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII PRIVIND CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGII NR. 203 DIN 4 OCTOMBRIE 2018 PENTRU
MODIFICAREA ARTICOLULUI 111 DIN CODUL MUNCII

nr.203 din 4 octombrie 2018 pentru modificarea articolului 111 din
Codul muncii, adoptat prin Legea nr. 154 din 28 martie 2003.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de
atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al
Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 29 noiembrie 2018

DCC nr. 147

Dosarul nr. 178a/2018